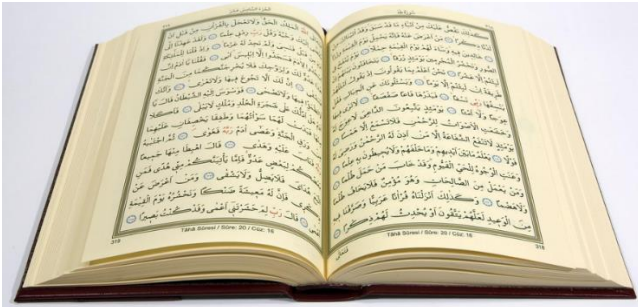


SZTUKA ISLAMU

Sztuka islamu, czyli sztuka państw muzułmańskich, rozwijała się na terenach podbitych przez Arabów w VII w. i na początku VIII w. Objęła swoim zasięgiem Palestynę, Syrię, Mezopotamię, Persję, Turkiestan, Afganistan, Indie, Afrykę Północną i Półwysep Iberyjski. Zachowała trwałość i jednolitość form w ciągu wielu wieków. Powodem tego była monoteistyczna religia będąca religią życia publicznego, bez podziału na sferę religijną i świecką. Podział sztuki islamu jest związany z dynastiami panującymi. Do najważniejszych należą: sztuka epoki Omajjadów (głównie Syria, 661-750), Abbasydów (Irak, 750-945), Fatymidów (Egipt, 969-1171), Seldżuków (Iran, Anatolia, połowa XI-XIII w.), Mameluków (Egipt, Syria, 1250-1517), Mongołów (Iran, Transoksania, połowa XIII-XV w.), Turków osmańskich (Anatolia, Bałkany, XIV-XIX w.), Safawidów (Iran, 1502-1857).



Świętą księgą islamu to **Koran**. Muzułmanie wierzą, że spisano w nim słowo Boże, które przekazał prorokowi archanioł Gabriel. Pierwotny przekaz w postaci ustnej postanowiono uwiecznić na piśmie, aby nie dopuścić do jakichkolwiek zmian w prawie ustanowionym przez Boga. Spisanie Koranu miało miejsce za kalifatu Usmana (644-656). Od tej daty Koran zaczęto traktować już nie tylko jako świętą księgę nowej wiary, lecz także jako zbiór norm i zasad obowiązujących w społeczności muzułmańskiej, regulujących

zarówno życie etyczne, jak i władzę legislacyjną. Tak więc sztuka islamska przekształciła się szybko w zwierciadło idei religijnych zawartych w Koranie. Mając na uwadze postawę muzułmanów w stosunku do sztuk pięknych, łatwo przekonamy się o braku świadomości twórców islamskich w zakresie pewnych rozwiązań estetycznych. Trzeba pamiętać, że zgodnie z Koranem - "jedynym twórcą jest Bóg, a jedyne informacje, które istnieją na jego temat, to imiona oraz atrybuty, między innymi mi Słowo darowane ludzkości". Ten sposób myślenia stał się decydujący dla sztuki islamskiej: uważano, że nie sposób dosłownie przedstawić wizerunków Boga i osób świętych. Jednakże reguła ta pojawiła się już po śmierci Mahometa i nie została zawarta w pismach świętej księgi; wynikała z wiary, że podczas przedstawiania istoty ludzkiej można było tchnąć w nią życie. Wszystko to sprawiło, że od VIII wieku islam wykształcił swój charakterystyczny kod przedstawień artystycznych pozbawionych wizerunków postaci uświęconych, który stał się jednocześnie prawdziwą przeszkodą dla rozwoju rzeźby i malarstwa tej kultury. Nie zaszkodził jednak architekturze islamu, która wraz z dziełami sztuk zdobniczych stanie się najwspanialszym wyrazem kultury tej cywilizacji. Zgodnie z wiarą muzułmanów jedynie Bóg stanowi istotę wieczną, natomiast cała reszta stworzenia to byty przemijające. W związku z takim rozumowaniem sztuka arabska ukazywała istnienie bytów nieożywionych, które niejako dążyły do ożywienia, lecz bezskutecznie. Wyrażało to potęgę i wspaniałość Boga, jedynej istoty wiecznej, która potrafi tchnąć życie w inne istoty. Dlatego ulubionym stylem islamskich artystów był styl geometryczny, epigraficzny, a nie figuratywny. Dążono ponadto do pewnej stylizacji przedstawień, gdzie postacie zwierzęce przypominają rośliny; ludzie ukazywani są w sposób karykaturalny, rośliny zaś wyglądają, jak by imitowały formy geometryczne.

Istotnym elementem w sztuce islamskiej jest światło. Chodzi tu o wizję religii, która przybliżyła do życia w harmonii z naturą stanowiącą zbiór wydarzeń połączonych zgodnie z porządkiem odpowiadającym woli Boga. Całe więc stworzenie nie stanowi jedynie cień, odbicie światła, jakim jest Bóg, który znajduje się ponad wszystkim. Dlatego islamscy artyści używali wielu różnych środków mających zaznaczyć efekt światła i cienia, na przykład organizacja planu przedstawień, użycie dużej ilości szkła w architekturze. W budownictwie stosowano także transenny (drewniana lub kamienna płyta zamykająca okno), gdyż pozwalały one obserwować, nie będąc przy tym widzianym. Używano ich jako osłony przed niedyskretnymi spojrzeciami z zewnątrz, ale także dla ochrony przed promieniami słonecznymi padającymi wybiórczo na wnętrza, podkreślając dekorujące je elementy.

Wyjaśnij pojęcia:

Meczet

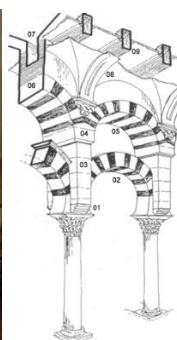
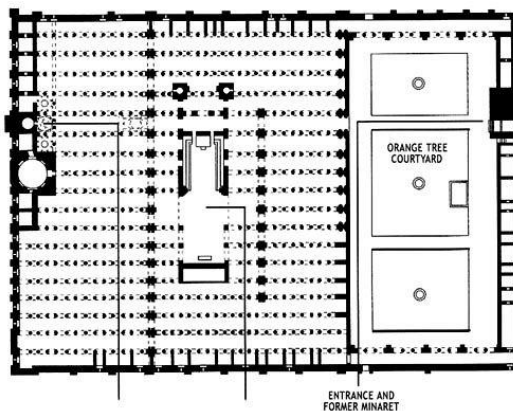
Minaret

Arabeska

Sztuka islamu – cechy:

- Meczet jako główny typ budowli
- Ogród zastępujący raj
- Wykorzystanie fajansu i mozaiki
- Popularności arabeski
- Architektura islamu jest często nazywana "architekturą zasłony", gdyż jej piękno leży w przestrzeniach wewnętrznych (dziejniłcach i pokojach), które nie są widoczne z zewnątrz
- Użycie monumentalnych form, takich jak wielkie kopuły, wysokie minarety i duże dziedzińce, ma sprawiać wrażenie siły i potęgi.
- Nowy detal architektoniczny: łuk podwyższony (kolisty i ostry), stalaktytowy i lambrekinowy, łuki wieloarkadkowe, łuk ostry obniżony, sklepienia kopułowe, kolumny o głowicach w formie stalaktytów, spiętrzonych belek i rozłożystych wachlarzy

Meczet w



pałac Alhambra w, Hiszpania



Informacje o budowli:

.....

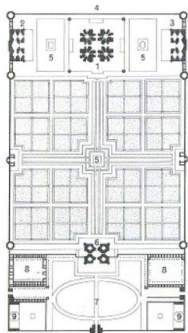
.....

.....

Błękitny Meczet w



Tadž Mahal w



Kopuła na Skale, Jerozolima